

FUŠ – Film u školi predstavlja film

IGRALIŠTE

studeni 2022.

PODACI O FILMU

Izvorni naziv: *Un monde*

Zemlja i godina proizvodnje: Belgija, 2021.

Trajanje filma: 72 min

Žanr: igrani film, obiteljski film, drama

Režija: Laura Wandel

Scenarij: Laura Wandel

Fotografija: Frédéric Noirhomme

Montaža: Nicolas Rumpl

Umjetnički redatelj: Philippe Bertin

Kostimografinja: Vanessa Evrard

Uloge: Maya Vanderbeque, Günter Duret, Karim Leklou

Producent: Stéphane Lhoest

Koproducenti: Jan De Clercq, Annemie Degryse

Produkcijska kuća: Dragons Films, Lunanime

Najava filma: https://www.youtube.com/watch?v=2aigDz3f5w0&ab_channel>NewWaveFilms

Prikladno za uzrast: 9+

Ključni pojmovi: odnos među braćom, zlostavljanje i nasilje među djecom, školsko igralište, odnos učitelja i učenika, odnos roditelja i djece, patnja, iskrenost i povjerenje

Korelacija s nastavnim predmetima: Hrvatski jezik, Etika, Sat razrednog odjela

FESTIVALI I NAGRADE

Dobitnik FIPRESCI nagrade *Un Certain Regard* na Filmskom festivalu u Cannesu 2021. 2 nominacije, uključujući Zlatnu kameru, Dobitnik nagrade *Sutherland* na Filmskom festivalu u Londonu (BFI) 2021., Nominacija za nagradu *European Discovery* 2021. Dobitnik nagrade *Young Master Award* na Filmskom festivalu u Istanbulu 2022., Posebno priznanje na Sarajevskom filmskom festivalu 2021.

REDATELJICA

Laura Wandel rođena je 1984. u Belgiji, gdje je studirala filmsku režiju. Njezin studentski film *Murs* iz 2007. godine prikazivao se na mnogim svjetskim festivalima. Nakon svog prvog kratkog filma, *O négatif* iz 2011., režira *Les corps étrangers*, koji je prikazan u konkurenckom programu Filmskog festivala u Cannesu. *Igralište* iz 2021. (u francuskom izvorniku *Un monde*, jedan svijet) njezin je prvi igrani film.

KRATKI OPIS RADNJE

Sedmogodišnja Nora i njezin stariji brat Abel vratili su se u školu. Nora uskoro svjedoči kako druga djeca maltretiraju Abela, a ona ga želi čim prije zaštiti i upozoriti njihova oca. Ali Abel je prisiljava da šuti. Uhvaćena u sukobu odanosti, Nora će napisjetku pokušati pronaći svoje mjesto, rastrgana između svijeta djece i odraslih. Dirljiva priča koja podsjeća na važnost prevencije nasilničkog ponašanja nad i među djecom.

DUGI OPIS RADNJE

Igralište, u izvornom nazivu *Un monde* i doslovnom prijevodu jedan svijet, prikazuje upravo jedan takav svijet za sebe - školsko dvorište. Kamera, cijelo vreme u visini Norinih očiju, pomaže uranjaju u njezino klaustrofobično iskustvo velikog odmora i svega onoga što se događa, ne samo njoj, i prije i poslije u učionici, svlačionici i menzi...

Narin stariji brat Abel redovna je žrtva nasilnika kojih ima na svakom školskom dvorištu. Nekolicina dječaka odabrali su ga kao vreću za udaranje, glavu koju guraju u WC školjku, prostor za primjenu sile, sredstvo za iskaljivanje bijesa. On o svemu šuti, a Narin dobronamjerni pokušaj intervencije, istražujući svojim mekim srcem i zbuđenim umom kako se nasilje širi poput najupornijeg virusa, završava njezinim zaključkom: „Kada pokušate pomoći ljudima, stvari se pogoršaju.“

Od tog saznanja i trenutka, Nora odlučuje okrenuti glavu i šutjeti. Gleda kako nasilnici njenog brata zatvaraju u kontejner, a ona se sitnim koracima i suznim očima udaljava od mjesta zločina. Kada roditelji doznaju za ovo i pojave se u školi, ona šapuće učiteljici da je sve vidjela i prešutjela. Dok se ove svađe odvijaju, odrasli su istovremeno prisutni i odsutni. Iako nastavnici tu i tamo odrješito koračaju amo-tamo kroz dvorište, a roditelji ostavljaju djecu ispred škole, svi oni kao da su zaboravili pravila igrališta.

Noru počnu zadirkavati prijateljice, govoreći joj da Abel smrdi, pitaju je imaju li kod kuće, zašto njezin otac visi ispred škole, zašto nema posao... Ona izbjegava brata, govori mu da ga mrzi, da bi voljela da on ne postoji. Njih su dvoje sada ti koji se tuku na odmoru, a Abel, nakon incidenta s kontejnerom, počinje maltretirati drugog dječaka po principu ili si nasilnik ili žrtva. Ni u jednom trenutku ne doznajemo je li njihova majka živa i prisutna u njihovim životima na bilo koji način.

IZ RAZGOVORA S REDATELJICOM

Zašto ste odabrali djetinjstvo kao temu, a školu kao mjesto snimanja svog prvog filma?

Odabrala sam školu, a posebice igralište jer je to jedno mikrodrustvo. U školi postoji problem integracije, ali promatrala sam igrališta nekoliko mjeseci prije snimanja filma i uočila da postoji i pojam teritorijalnosti. Na igralištu svatko pokušava zauzeti svoje mjesto. Djetinjstvo je vrijeme prvih otkrića, vrijeme kada se život i odnosi intenzivno proživljavaju. Vrijeme je to kada se iscrtava i izgrađuje naš unutarnji krajolik. Početak škole utječe na taj krajolik, koji često određuje naš pogled na svijet jednom kada odrastemo. Osim što učimo čitati i pisati, prije svega istražujemo odnos s drugima.

Je li igralište prvo mjesto socijalizacije?

Jeste, ono je prvo mjesto izvan obitelji gdje učimo kako se odnositi prema drugima. Nora u filmu ulazi u školu i to je prvi trenutak kada se susreće sa svim društvenim temama: integracijom, pronalaženjem svog mesta u zajednici... Ta su pitanja temelj ljudskosti: svi se moraju integrirati, prepoznati i mnogi svjetski sukobi povezani su s tim. U Belgiji, nogometni tereni uglavnom zauzimaju većinu prostora u školskom dvorištu, što dovodi do nasilja jer ostaje malo mesta za one koji ga ne igraju. Ono što se događa u školskom dvorištu odražava ono što se događa na brojnim drugim razinama društva i svijeta.

Nora nije sama u školi, tu je i njezin stariji brat Abel.

Krenula sam od priče o odnosu brata i sestre jer nas taj odnos definira i to je ono što će se narušiti. Nora će odbiti brata jer smatra da je to jedini način da se integrira u svoju novu zajednicu. Po pitanju integracije često imamo dojam da moramo prihvati tuđa mišljenja i odreći se dijela sebe da bismo se prilagodili masi koja zadovoljava životnu potrebu za integracijom. Pitanje prijateljstva kao emancipatorskog čina ima središnje mjesto u ovoj priči.

Jeste li željeli pokazati da djetinjstvo nije uvijek ružičasto, da je ono ponekad surovo, nasilno i konfliktno?

Da, jer ljepota djetinjstva je istovremeno i sva poezija i sva okrutnost. Granica između njih vrlo je porozna.

Zašto je Abelova i Norina majka odsutna i zašto film ne progovara o toj odsutnosti?

Htjela sam ostati u svijetu djece i škole i što manje pokazivati onaj vanjski svijet. Nori je teško gledati svog oca kako se sam nosi sa svim problemima. Možda je majka kod kuće, a možda nije. To ne znamo i nisam to željela objašnjavati. Jer za djecu postoji svijet škole i gotovo ništa drugo. Općenito, izvan obitelji, to je jedini svijet koji dijete poznaje, to je njegova predstava stvarnosti. S druge strane, ne reći ništa o odsutnosti majke znači ostaviti gledatelju slobodu. Jako mi je važno da gledatelji shvate film na svoj način, a da bi do toga došlo, morate im dati prostora. Ne možete publici pružiti sve na pladnju. I ono što je izvan ekrana jako je važno.

Abela muče prijatelji i on se ne brani. Nora bi htjela prijaviti ovu nepravdu njihovu ocu, ali Abel to ne želi. Ovi sukobi lojalnosti stvaraju cijelu napetost u filmu.

Tako je. I Norin otac traži od nje da ga obavještava o tome što se događa s Abelom, što Nori stvara još veći pritisak. Ovo je film i o međusobnom pomaganju. Kako možemo pomoći jedni drugima? Ponekad želite pomoći, ali ono što poduzmete može biti kontraproduktivno. Složeno je. Živimo u društvu ubrzanog tempa u kojem nemamo vremena baviti se uzrocima problema. U ovom školskom dvorištu prevladava maltretiranje, ali i neznanje, nedostatak pažnje i sluha. Ne vjerujem da nasilje

dolazi niotkuda. Obično dolazi iz rane, iz nečega što se ne prepozna i ne sluša, a nažalost vrlo brzo se prenosi. Kroz cijeli film postoji volja da se takvo što ne osuđuje.

Odrasli (roditelji, učitelji, školska uprava...) čine što mogu, ali to nije dovoljno?

Tako je. Moj cilj nije bio nikoga osuđivati. U filmu je prikazan sastanak s ravnateljem, ali to ne rješava sve odjednom. Ravnateljica je preopterećena jer nema vremena, ima previše djece i previše sukoba koje treba riješiti. Mislim da je dobrota urođena i da se ona potom izgubi, ali isto tako mislim da se ona može ponovno naučiti. Na kraju filma, Nora je prošla kroz niz stvari, ali zahvaljujući slušanju i strpljenju učiteljice, uspjela je gestom ljubaznosti zaustaviti nasilje.

I Norin je otac dobromjeran, ali nemoćan u rješavanju problema svoje djece?

Željela sam ga pokazati bespomoćnog i izgubljenog, a i njegova djelovanja samo pogoršavaju stvari. Za oca je nepodnošljivo gledati kako mu zlostavljaju djecu, to ga izluđuje, možda i podsjeća na ono što je proživio kao dijete. Željela sam i da se gledatelji podsjetite na poteškoće na koje su možda nailazili kao djeca u školi.

Na početku filma Nora se boji škole i skriva se iza brata. Zatim, malo-pomalo, stječe samopouzdanje i na kraju postaje jača od Abela. Jeste li Norin put željeli prikazati kao put učenja, pobjede i emancipacije?

Jesam. U početku vjeruje da će se, zahvaljujući Abelu, integrirati u zajednicu djece u školi. Ali njezino druženje s Abelom pokreće nasilje kod Abelovih prijatelja. Nora će se osjećati odgovornom za ovo. A činjenica da je brat odbija, pomoći će joj da malo ojača, da se osamostali i integrira. Abelove poteškoće utjecat će na njezin odnos s vlastitim prijateljima, koji će je na kraju odbaciti. Ovo odbijanje dovest će do agresije. Ona će ovu agresiju usmjeriti protiv svog brata, ali će također uspjeti zaustaviti taj krug nasilja. To je suština učenja: koraci naprijed, koraci natrag, koraci u stranu... Nije to ravna linija.

Snimili ste sve iz dječje perspektive. Je li ova opcija bila prisutna od početka projekta?

Jeste. Vrlo rano sam intuitivno željela snimati na ovaj način, usvojiti taj imerzivni aspekt kako bih bila što bliže onome što Nora proživljava i osjeća i kako bi gledatelji usvojili elemente ove priče i projicirali ih na vlastito iskustvo.

Takov imerzivni aspekt rezultira i bogatom pričom izvan kadra?

Sve je u službi Nore i njezine percepcije. Ona opaža samo djeliće okolnog svijeta. Dakle, u filmu vidimo samo isječke tijela, prostora, sve je difuzno i u visini djeteta. Škola se doživljava kao nekakvo čudovište koje će proglutati Noru. Funkcionira tako i sa zvukom. Ne postoji ništa više zaglušujuće od igrača koje je isto tako jedan oblik nasilja. Djeca izražavaju svoju radost, viču i na taj način zauzimaju svoja mjesta.

Jesu li ostala djeca glumci? Jeste li snimali tijekom prave školske godine? Koliko je u film igranog, a koliko dokumentarnog i može li se precizno odgovoriti na to pitanje?

Ovaj film je fikcija, inzistiram, sve namješteno, unaprijed rađeno i ništa nije prepusteno slučaju. Snimali smo tijekom praznika, 25 dana, djeca su glumci i statisti, većina nikad prije nije glumila.

Dolazimo do glumaca, počevši od izvanredne Maye Vanderbeque, koja nosi cijeli film na svojim krhkim ramenima. Kako ste je pronašli?

Na castingu na kojemu sam vidjela stotinu djece. Nori je bilo sedam godina i nikada neću zaboraviti što mi je rekla kad je došla na testove: „Želim dati svu svoju snagu ovom filmu“. To me je doista dirnulo. Međutim, nije baš odgovarala mojoj zamišljenoj Nori. Maya je plavuša i ima dugu kosu, ali

željela je ovu ulogu, bila je toliko predana da se ošišala bez problema. Na *castingu* sam jednostavno zamolila djecu da nacrtaju svoje igralište i ispričaju mi koje igre igraju. Samo to bilo mi je dovoljno da promatram njihove geste i govor, kako ih kamera snima... i vidjela sam da nešto ogromno izlazi iz Maye. Zatim sam je, kako bismo ukrotili jedna drugu, naučila plivati, što nas je jako zbljžilo... Snimali smo u srpnju, ali smo s djecom počeli raditi u travnju: tri mjeseca, svaki vikend. Nikada ne bismo pročitali scenarij. Oformili smo nekoliko radnih grupa kako bismo izgradili bratsko-sestrinski odnos, odnos među priateljima, dinamiku unutar grupe prijatelja, ali i grupu sa svom djecom zajedno. Kroz igru smo ih navikavali na kameru; zatim smo radili na njihovim emocijama, da ih mogu izraziti i dalje kroz igru.... Bilo je puno posla, ali voljela sam ovaj dio procesa snimanja filma. Maya je odlična, ne znam odakle joj sve to, ali rezultat je tu.

Günter Duret je također sjajan.

On je izvanredan dječak, vrlo hrabar, pomalo divlji u instinkтивnom smislu. Ta impulzivnost dala je nešto vrlo snažno njegovoj glumi i to je bilo potrebno filmu. Uloga mu je bila pomalo zastrašujuća, ali se jako dobro snašao.

Posljednji je kadar filma jednak je prvome, a opet nije zato što je nabijen svime što se događalo tijekom filma.

Tako je. *Igralište* govori o snazi i otpornosti djece. Nora na kraju spašava brata i prenosi dobrotu. U tom posljednjem kadru, njezina je gesta skrivena, ali bitna jer u trenutku zaustavlja nasilje.

REKLI SU O FILMU...

Klaustrofobičan portret predadolescentskih previranja i iznimno napeta drama. Ovo je Wandelin debitantski dugometražniigrani film i čini se kao da se za njega pripremala cijeli život.

(Alex Godfrey, Empire)

Jedan od najpreciznijih i najmučnijih prikaza djetinjstva koji sam ikada video na filmskom platnu.

(Dmitry Samarov, Reader)

Na jednoj razini, Igralište je korektiv ograničenja obrazovnih institucija kao civilizirajućih agenata; s druge strane, to je oštar, često poetičan film o opasnim ulozima igara moći iz djetinjstva.

(Eileen, G'sell, Hyperallergic)

Igralište se otvara kradući vam srce... Čvrsto vas uhvati i ne odustaje od vaših emocija ni u jednoj sekundi.

(Tom Shone, The Times)

ZADACI PRIJE GLEDANJA FILMA

PLAKAT

Plakat je obično prvi vizualni doživljaj filma. On pruža određene podatke o filmu (poput naziva, imena redatelja i glumaca), ali prenosi i opći ugodaj ili atmosferu filma. Pažljivo pogledajte plakat za ovaj film i odgovorite na sljedeća pitanja.

- Opišite osobe na ovom plakatu. Tko su i što rade? Zamislite kakav bi mogao biti njihov odnos.

- O kojoj se vrsti plana radi? Radi li se o općem (širokom) planu ili o krupnom planu?

Plakat je nastao rezanjem ove fotografije (pogledajte crveni pravokutnik).

- Što mislite, kakav je učinak ovakvog ponovnog kadriranja fotografije?

Jeste li primijetili boje njihove odjeće? Kaže se da su plava (ili ljubičasta) i žuta (ili narančasta) „komplementarne“ boje odnosno boje koje se dobro nadopunjaju te da je njihova kombinacija ugodna za oko.

- Kakve dojmove i osjećaje u vama budi ovaj plakat?
- Što mislite, kojeg bi žanra mogao biti ovaj film?
- Izvorni je naziv filma *Un Monde* (jedan svijet). O kojem je svijetu ovdje riječ?

FORŠPAN

Foršpan je montirani videozapis kojim se najavljuje ili promovira neki film ili emisija. Pogledajte foršpan za ovaj film i odgovorite na sljedeća pitanja.

- U kojem se okruženju odvija radnja ovoga filma?

- **Tko su likovi u ovom foršpanu?**
- **Tko je glavni junak ili junakinja filma?**
- **Pokušajte zamisliti priču na temelju ovog foršpana.**
- **Prisjetite se naziva filma. Znate li sada o kojem je svijetu riječ?**
- **Film se bavi jednim aktualnim društvenim problemom. Pokušajte odgjetnuti o kojem je problemu riječ.**

Vjerojatno ste već čuli u medijima o **vršnjačkom nasilju** u školama.

- **Zapišite sve riječi koje povezujete s pojmom vršnjačko nasilje. Razmišljajte o sljedećim pitanjima: gdje? tko? kada? kako? što? Iskoristite riječi koje ste zapisali kako biste ponudili svoju definiciju vršnjačkog nasilja.**

O VRŠNJAČKOM NASILJU

Vršnjačko nasilje posljednjih godina postaje vrlo česta pojava. Djeca u školi, ali i izvan nje mogu biti sustavno i uzastopno uznemirivana i napadana od strane svojih vršnjaka. O vršnjačkom nasilju govorimo kada jedno ili više djece uzastopno i namjerno uznemiruje, napada ili ozljeđuje drugo dijete koje se ne može braniti. Postoje dva glavna oblika takvog nasilja - **fizičko i verbalno**. Fizičko ili tjelesno nasilje je najuočljivije te podrazumijeva udaranje, guranje, štipanje, čupanje i sl. Verbalno nasilje najčešće prati fizičko, a podrazumijeva, vrijeđanje, širenje glasina, stalno zadirkivanje, ismijavanje...

Nasilje među djecom može biti **izravno i neizravno**. Izravno nasilje podrazumijeva ruganje, ponižavanje, kritiziranje, vrijeđanje, naređivanje, naguravanje, udaranje, čupanje. Neizravno nasilje je teže uočljivo (njemu su sklonije djevojčice) kao npr. ogovaranje djeteta, namjerno isključivanje djeteta iz grupnih igara. Nasilje se najčešće događa na hodnicima, školskim WC-ima i drugim prostorima izvan kontrole nastavnika i drugih odraslih osoba. Također se može događati i u razredu pred drugom djecom, koja u većini slučajeva ne priskače u pomoć žrtvi zbog straha, nedostatka suosjećanja ili nezainteresiranosti. Nasilje u školi je u većini slučajeva kolektivni, a ne individualni čin. Najčešće žrtve vršnjačkog nasilja su: **novo dijete u razredu, dijete s posebnim potrebama (invaliditet), hiperaktivno dijete, dijete nižeg socijalno-ekonomskog statusa, dijete druge etničke skupine, mirno dijete ili dijete žrtva obiteljskog nasilja**.

Vršnjačko nasilje najčešće se događa u razdoblju **od 4. do 8. razreda osnovne škole**.

Dječaci su više od djevojčica uključeni u vršnjačko nasilje. Međutim kada se radi o izloženosti nasilju, razlika između dječaka i djevojčica je manja. Veća je vjerojatnost da djevojčice budu zlostavljane od strane dječaka i djevojčica, dok su dječaci u većini slučajeva zlostavljeni od vlastitog spola. Dječaci su češće počinitelji izravnih oblika nasilnog ponašanja, dok djevojčice učestalije koriste neizravne oblike nasilja. Budući da je škola za njih nesigurno mjesto, žrtve vršnjačko nasilja često se boje se odlaska u školu i iz škole, odbijajući ići u školu, žale se da su bolesni da bi mogli ostati kod kuće ili markiraju iz škole, a da bi izbjegli nasilničke mogu promijeniti uobičajeni put prema školi ili moliti roditelje da ih odvezu. Vršnjačko nasilje ostavlja kratkoročne i dugoročne posljedice kao što su **depresija, nesigurnost i nisko samopoštovanje, nasilje prema vršnjacima, ovisnost te rizik od suicida...**

image: Freepik.com

Hrvatski Sabor je u veljači 2017. godine prihvatio Odluku o proglašenju Nacionalnog dana borbe protiv vršnjačkog nasilja. Od tад ga se obilježava **zadnje srijede u veljači**. Ovaj dan je poznat i kao **Dan ružičastih majica**, nazvan tako po događaju iz 2007. godine prilikom kojeg su učenici iz škole pružili podršku svome prijatelju koji je bio ismijavan radi toga što je nosio ružičastu majicu, a to je činio kako bi na taj način pružio podršku svojoj oboljeloj majci.

ZADACI NAKON GLEDANJA FILMA

Jeste li dobro pratili radnju filma?

Odgovorite na pitanja (ponekad je točno više odgovora).

Što za Noru znači povratak u školu?

- Sretna je što ponovno vidi svoje prijatelje.
- Boji se ići u ovu novu školu.

Skupina dječaka, kojoj pripada Abel, odlučila je...

- Pomoći novim učenicima.
- Organizirati nogometni turnir u dvorištu.
- Tući nove učenike.
- Posvetiti se ekologiji.

Skupina dječaka spremila je udariti Noru. Njezin brat Abel...

- Brani sestru.
- Drugi mu se izruguju i tuku ga.
- Straši napadače, koji zatim prestaju.
- Ide upozoriti odraslu osobu.

Nora u filmu svjedoči nekoliko napada na svog brata. Koji su to napadi?

- Neki dječaci gurali su mu glavu u WC školjku.
- Tukli su ga i vrijeđali po hodnicima.
- Ošišali su mu kosu.
- Ukrali su mu stvari.
- Rugali su mu se na društvenim mrežama.

Nora nudi bratu pomoć. Kakva je njegova reakcija?

- Prihvata Norinu pomoć. Zajedno će obavijestiti odrasle.
- Zamoli Noru da nikome ne govori o tomu.
- Smišlja s Norom osvetnički plan.

Nora obavještava oca. Kako on reagira?

- Na izlasku iz škole suočava se s djecom koja mu napadaju sina.
- Traži sastanak s ravnateljem škole.
- Ne radi ništa, to je djetinjarija.
- Upisuje Abela u boksački klub.

Nakon intervencije Abelovog i Norinog oca...

- Djeca se ispričavaju Abelu.
- Uznemiravanje se nastavlja.

Kakve posljedice Abelova situacija ima na Noru?

- Još je bliža s bratom.
- Tužna je i teško prati nastavu.
- Odbacuju je prijatelji iz razreda.
- Svađa se s Abelom.

Nakon svega, Abel se ponovno igra u dvorištu. Kakvo je njegovo ponašanje?

- Igra se mirno i čini se da je pronašao prijatelja.
- Ispoljava nasilje prema drugom djetetu.
- Cijeli odmor provodi sam.

- Koje ste još oblike nasilja i uznemiravanja opazili u filmu? Sastavite popis i napišite tko su žrtve, a tko počinitelji.
- Kako takve radnje spadaju u kategoriju vršnjačkog zlostavljanja i razlikuju li se od svađa ili tučnjava između učenika ili grupa učenika? Prisjetite se definicije vršnjačkog nasilja koju ste dali prije gledanja filma.
- Abel je žrtva, ali i počinitelj vršnjačkog nasilja. Kad ga Nora kritizira zbog uznemiravanja Ismaëla, on odgovara: „Radije bi da mene tuku?“ Objasnite koji Abelovi razlozi stoje iza ove rečenice.
- Koja, danas iznimno bitna, dimenzija vršnjačkog nasilja nedostaje u ovom filmu i što mislite zašto?

Nasilje preko interneta (engl. *cyberbullying*) ili elektroničko nasilje je „opći pojam za svaku komunikacijsku aktivnost internetskom tehnologijom koja se može smatrati štetnom kako za pojedinca, tako i za opće dobro. Tim oblikom nasilja među vršnjacima obuhvaćene su situacije kada je dijete ili tinejdžer izloženo napadu drugog djeteta, tinejdžera ili grupe djece, putem interneta ili mobilnog telefona“ (Buljan Flander i sur., 2010.).

OKIDAČI

Baš zato što želi zaštiti svoju sestru, Abel postaje meta zlostavljača.

- Zašto dečki u školi napadaju Noru? Je li im ona jedina meta?
- „Ono što se događa u školskom dvorištu odražava ono što se događa na brojnim drugim razinama društva i svijeta“, riječi su redateljice iz jednog njezinog intervjeta. Što mislite, što je time željela reći?
- Što još, po vama, može potaknuti vršnjačko nasilje? Možete se poslužiti primjerima iz filma ili nekim drugim.
- Osmislite sa svojim školskim kolegama i učiteljicom plan djelovanja protiv ove, nažalost sve učestalije pojave.

KAKO REAGIRATI?

Nora u filmu pokušava zaustaviti maltretiranje svoga brata.

- Navedite što je sve pokušala.
- Mislite li da su njezine reakcije ispravne? Obrazložite svoj odgovor.
- Zašto, unatoč brojnim pokušajima, Nora ne uspijeva zaustaviti nasilje nad svojim bratom? Što mislite, što joj nedostaje?
- Koje sve (psihosocijalne) vještine Nora pokazuje u filmu? (npr. zna li kako rješavati probleme, donositi odluke, razmišlja li kreativno, je li vješta u međuljudskim odnosima, je li suosjećajna, zna li kako se nositi sa stresom i slično).
- Što mislite o reakcijama učitelja i odraslih u filmu?
- Vrijedi li neki učenik više ako ponižava/degradira druge?
- Što vi smatrate nasiljem i kakve vrste nasilja poznajete? Opišite vlastita iskustva povezana s nasiljem (verbalno, neverbalno, fizičko nasilje, ignoriranje).

FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA

FILM SNIMAN U VISINI DJETETA

Redateljica Laura Wandel željela je snimiti film koji bi na gledatelje ostavio dojam da promatraju radnju **Norinim očima**. Stoga je *Igralište* u potpunosti fokusirano na glavnu junakinju, koja se pojavljuje u svim prizorima, i snimljeno doslovce **u visini djeteta**: snimatelj (Frédéric Noirhomme) drži kameru u visini Nore dok su odrasli (otac, učitelji) izgurani iz kadra ili odsječeni (u visini struka ili bedara). Kada se pojave na ekranu, vide se **odozdo**, osim kada se trude stajati u visini djevojčice (poput oca ili učiteljice).

Takav način snimanja gledatelja zatvara u Norino viđenje svijeta i situacije, tjera ga da osjeti njezinu usamljenost i bespomoćnost. Ključna scena obračuna s Abelovim napadačima u ravnateljevom uredu odigrava se u potpunosti **izvan kadra**: kamera je tijekom cijelog prizora na Norinom licu koja sluša razgovore i ne izjašnjava se. Ova dimenzija dodatno je pojačana **zvukom**: redateljica je odlučila raditi **bez glazbe** (koja bi nas samo odvukla od Norinog gledišta) odnosno raditi samo sa zvukovima koji se čuju na školskom dvorištu.

KORIŠTENJE TELEOBJEKTIVA

Kako bi nas što više približila Norinom liku, redateljica i njezin snimatelj odabrali su način snimanja teleobjektivima **duge žarišne duljine i male dubinske oštchine**: kada se lik u prvom planu jasno vidi (kada je u fokusu), cijela pozadina (ostali likovi, krajolik) djeluje zamućeno [slika 1]. Kada želi prikazati pozadinu, snimatelj mora promijeniti fokus: tada lik u prvom planu postaje zamućen [slika 2]. U ovom se filmu ovakav postupak često koristi kako bi nam pokazao ono što Nora gleda. Time se stavlja naglasak na glavni lik i na gledateljevo poistovjećivanje s njim: mi smo u Norinom pogledu.

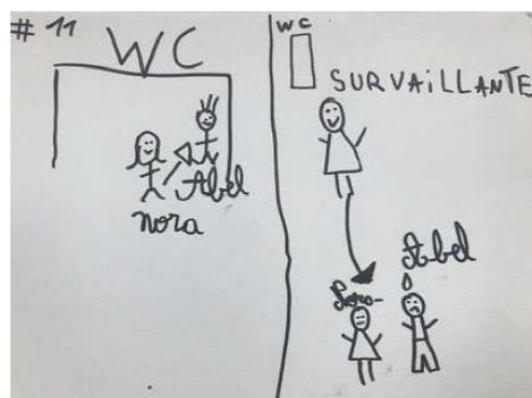
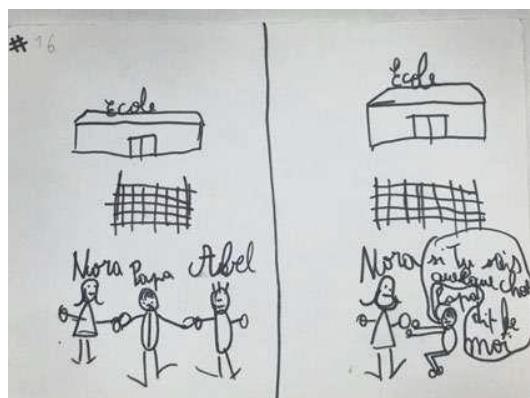
1

2

SNIMANJE S DJECOM

Impresivni realizam ovoga filma mogao bi nas navesti da pomislimo kako film ima elemente dokumentarnog, no to nije tako. Sve su scene rađene za potrebe filma i djeca su bila svjesna da glume pred kamerama. Snimanje je trajalo 25 dana, tijekom školskih praznika, u ambijentu prave škole u kojoj tada nije bilo „pravih“ učenika. Redateljica je na originalan način pristupila svojim mladim glumcima: nije im dala scenarij, već su kroz improvizacije, prije snimanja, uranjali u priču. Na kraju snimanja svake scene, redateljica bi ih zamolila da nacrtaju ono što su upravo izveli. Ti crteži, koji, postavljeni jedni pored drugoga, predstavljali su svojevrsni **Storyboard** filmskih situacija, poslužili su im kao pomoć pri pamćenju i prisjećanju prizora tijekom snimanja: redateljica ih je trebala samo pokazati kako bi aktivirala sjećanje na scenu i stvorila uvjete za snimanje mladim glumcima. Scene su snimane u sekvencama, s najmanje dvadeset snimaka u jednome kadru.

Dva primjera crteža koja su djeca izradila tijekom snimanja filma.

POSTPRODUKCIJA

Montaža zvuka zahtijevala je ogroman posao: sve što je snimljeno tijekom snimanja bilo je gotovo neupotrebivo jer je redateljica davala djeci upute uživo. Većina je dijaloga stoga nasnimljena u postprodukciji, a redateljica ih je uspjela preinaćiti kako bi poslužili njezinoj naraciji. Montažeri zvuka (David Vranken i Corinne Dubien) i mikser zvuka (Mathieu Cox) zatim su iznova kreirali zvučnu podlogu, miješajući zvukove sa snimaka, dijaloge snimljene u postprodukciji i atmosferu stvarnog školskog dvorišta. Trebalo je pronaći pravu ravnotežu između realističnog zvuka (često zaglušujućeg žamora dvorišta ili školske kantine) i onoga koji bi bio slušno ugoden za gledatelja.

IZVORI

<https://www.imdb.com/title/tt11087960/>

<https://mubi.com/films/un-monde>

<https://www.zerodeconduite.net/ressource-pedagogique/dossier-pedagogique-un-monde>

https://static1.squarespace.com/static/55d442e3e4b0d06bf5f85305/t/62a07eed47981555318235c/1654685428398/Playground_pressemateriale_web.pdf

<https://www.czss-ck.hr/userfiles/downloads/VRSNJACKO%20NASILJE!.doc>

<https://zajednica-susret.hr/vijesti/item/348-elektronicko-nasilje-nad-i-medju-djecom.html>

Rezervacije termina i dodatne informacije: Antonio Piljan, koordinator FUŠ-a
099 493 8354 / fus@kinovalli.net

Filmska ponuda i dodatne informacije: Nataša Šimunov, voditeljica Kina Valli
052 222 703 / info@kinovalli.net

Edukativni materijali: Ljiljana Kragulj

Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlađe, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika/ica, učitelja/ica i profesora/ica. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net.

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu:

Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

European Children's
Film Association
Association Européenne du Cinéma
pour l'Enfance et la Jeunesse

